

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Сучасні тенденції розвитку економіки доводять, що традиційна науково-технічна політика, обмежена ефективність якої у вирішенні завдань модернізації економіки у розвинутих країнах світу вже давно поступилася політиці інноваційній, спрямованій на впровадження інновацій у практику та отримання прибутків. Реалізація цих змін неможлива без підвищення ефективності функціонування окремих підприємств, діяльність яких спрямована на випуск високотехнологічної продукції з метою отримання прибутку. Важливою умовою інноваційного розвитку є створення державою спеціальних механізмів його підтримки. Вирішення багатьох задач національної економіки як цілісного економічного організму безпосередньо залежить від інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.

В економічно розвинених країнах 85-90% приросту ВВП забезпечується шляхом експорту високотехнологічної продукції. В Україні ж, за оцінками експертів, пороговий рівень існування інноваційної моделі економіки визначається 40% інновативності, а фактичний рівень забезпечення економічного росту за рахунок технологічних нововведень української економіки коливається в діапазоні лише 5-10%.

Інноваційний розвиток економіки як складний багатовекторний процес вимагає скоординованих і послідовних управлінських дій і сприяє формуванню та вдосконаленню матеріально-технічної бази виробництва, орієнтованої на підвищення ефективності господарської діяльності. Стимулювання інноваційного розвитку промисловості базується на реалізації довгострокової стратегії як сукупності заходів, що передбачають формування перспективних та оперативних цілей, розробку системи заходів щодо організації оновлення матеріально-технічної бази, активізації інноваційної та науково-технічної діяльності, пошуку джерел фінансування запланованих заходів та прогнозування можливого результату дії стратегії.

Методологія організації та функціонування, а також проблеми управління інноваційним розвитком економіки досліджувалися в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних економістів. У той же час, на наш погляд, в Україні недостатньо досліджувалися особливості стимулювання інноваційного розвитку підприємств і організаційно-економічні засади управління інноваційною діяльністю в умовах інтеграції світового господарства. Метою дослідження є науково-теоретичне обґрунтування напрямів управління інноваційним оновленням матеріально-технічної бази виробництва і розробка рекомендацій з ефективної стратегії стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку. Об'єктом дослідження є процеси інноваційного оновлення промисловості в сучасних умовах господарювання.

Найбільш впливову роль в процесі прискорення інноваційного оновлення промисловості України може виконати держава, що визначається наступними факторами: можливість залучення значних ресурсів для реалізації інноваційних проектів; формування нормативно-правового забезпечення інноваційного клімату в державі; налагодження інноваційної інфраструктури, яка може сприяти максимальному використанню інноваційного потенціалу; захисті прав інтелектуальної власності та регламентація порядку розподілу доходів від їх розповсюдження; можливість надання додаткових гарантій при залученні коштів іноземних інвесторів та інші.

Сьогодні, на жаль, інноваційна інфраструктура розвивається безсистемно і без належної державної підтримки: за даними Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України в регіонах України функціонує 12 технопарків, 20 інноваційних центрів, 24 інноваційні бізнес інкубатора, 11 центрів комерціалізації інтелектуальної власності, 15 центрів науко-технічної і економічної інформації.

Враховуючі динамічність розвитку і відкритість інноваційної сфери вважаємо, що найбільш комплексно характеризує ефективне її функціонування в суспільстві може дати впровадження інноваційної екосистеми як сукупності взаємовідносин між багатьма учасниками інноваційного процесу, націлену на гармонійність створення і розвитку інноваційно-технологічних компаній. Така екосистема базується на п'яти складових: наука, інженерно-технічні працівники та вищі навчальні заклади як основні постачальники інноваційних ідей, індустрія венчурних інвестицій як джерело фінансового забезпечення інноваційної сфери, інноваційна інфраструктура, стійкий попит на інновації та законодавчо-правове поле. Таким чином, реалізація стратегії стимулювання інноваційного розвитку економіки на основі впровадження інноваційної екосистеми дозволить отримати наступні результати:

1. Систематичне оновлення матеріально-технічної бази підприємств на основі комплексного впровадження новітніх розробок і нововведень, здатних забезпечити стрімке зростання економічного потенціалу підприємств;

2. Розгортання повномасштабної науково-дослідної та дослідно-конструкторської роботи з метою розробки та створення нових видів наукомістких про продуктів і форвард-технологій в умовах інтелектуалізації праці виробників і заохочення раціоналізаторів, озброєних сучасним знанням і досягненнями науки в області високих технологій;

3. Розвиток організаційно-виробничої структури підприємства відповідно до світових стандартів інноваційного менеджменту, які забезпечать виробництво високоякісного наукомісткого продукту;

4. Визначення інноваційної потреби підприємств на основі виробничої інтеграції і вивчення різних інформаційних потоків в загальнодоступній базі технічних і технологічних нововведень з процесної орієнтацією в інноваційній сфері та подальшим втіленням у виробництво;

5. Забезпечення населення якісними та екологічно чистими продуктами, які можуть задовольнити зростаючі потреби споживача.

6. Зменшення екологічного навантаження на навколишнє середовище, поліпшення умов праці робітників та забезпечення безпеки життєдіяльності.

Отже, сучасне управління економікою України передбачає комплексну реалізацію інноваційного розвитку, засноване на використанні коштів, отриманих від інновацій з метою забезпечення безперервності і нарощування масштабів інноваційного процесу. Тільки високоякісна з низькою собівартістю продукція здатна витримати конкуренцію зі світовими аналогами. Вихід вітчизняного товаровиробника на зовнішні ринки з конкурентоспроможною продукцією забезпечує отримання гарантованого прибутку, окупність вкладених коштів, сприяє накопиченню капіталу, за рахунок якого можна розширити виробництво і забезпечити економічне зростання промисловості, що позитивно вплине на конкурентоспроможність національної економіки.